

HZNe glasilo

Broj 2/2016

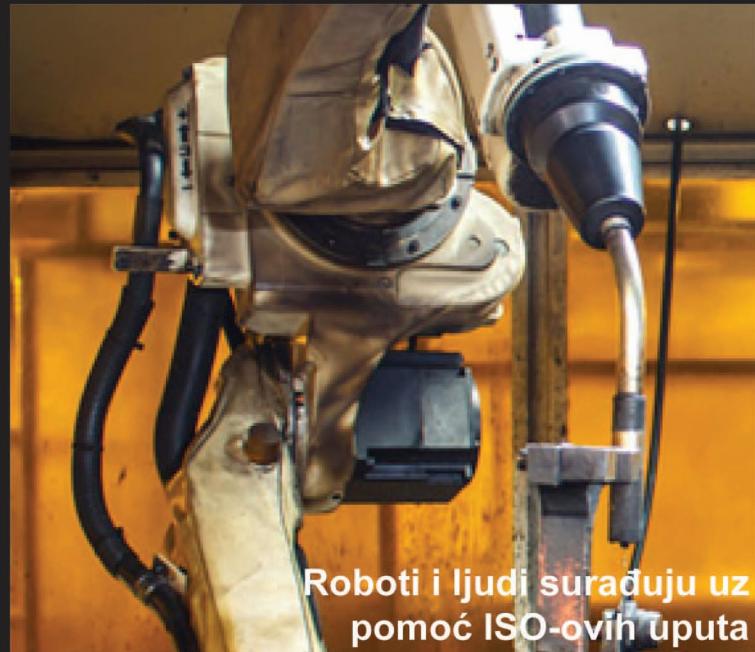
Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme

Nove norme za sigurnost spojnika medicinskih uređaja

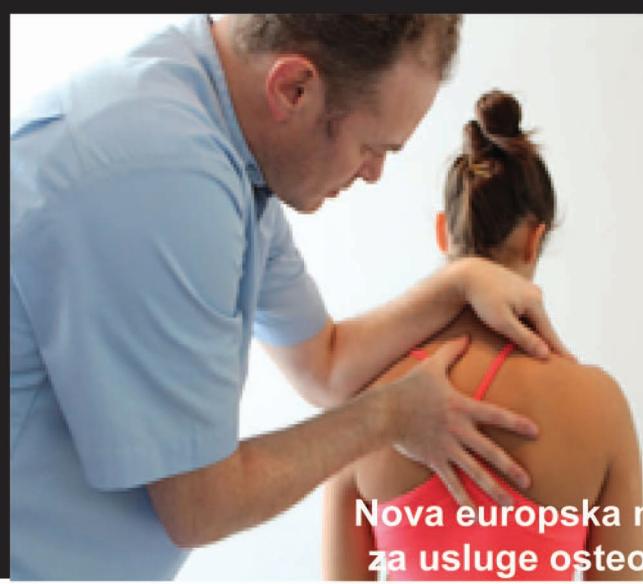
Prerađeno zajedničko nazivlje za
upravljanje informacijskom sigurnošću

Roboti i ljudi surađuju uz
pomoć ISO-ovih uputa

Novo izdanje norme
ISO 14021

Nova europska norma
za usluge osteopatije

HZN e-glasilo

**Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme sa stalnim dodatkom
Oglasnik za normativne dokumente**

Godište: 8. 2016.

ISSN 1847-4217

URL: <http://www.hzn.hr>

Izdavač:	Hrvatski zavod za norme MB: 1957406 OIB: 76844168802
	Sjedište: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb Telefon: 01/610 6095 Telefax: 01/610 93 21
Glavni urednik:	Miran Škerl, ravnatelj HZN-a
Pomoćnik glavnog urednika:	Vladimir Jaram
Tehnički urednik:	Vladimir Jaram
Uredništvo:	Ana Marija Boljanović, Melanija Grubić Sutara, Vlasta Gaćeša-Morić, Boro Jandrijević, Stanka Miljković, Nenad Nikolić, Vladimir Jaram, Miran Škerl
Lektura:	Ivana Canosa
Korektura:	Vladimir Jaram
Grafička obrada naslovnice:	Vladimir Jaram
Grafička priprema:	Vladimir Jaram,
Izlazi:	dvomjesečno
Uređenje	2016-04-30

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme. Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskog zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normirnih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

PROSLOV

Poštovani čitatelji!

U ovome broju HZN e-glasila možete pregledati naše stalne priloge te obavijesti o članovima HZN-a. U rubrici Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija, iz IEC-a možete pročitati o nedavno prerađenoj normi ISO/IEC 27000:2016, *Information technology – Security techniques – Information security management systems – Overview and vocabulary (Informacijska tehnologija – Sigurnosne tehnike – Sustavi upravljanja informacijskom sigurnošću – Pregled i terminološki rječnik)*, u kojoj se daje sveobuhvatan uvid u sustave upravljanja informacijskom sigurnošću (SUIS) te povezane nazive i definicije. Iz ISO-a objavljujemo tri priloga: o objavi novog izdanja norme ISO 14021 o znakovima i izjavama o zaštiti okoliša, o novoj normi za veću sigurnost spojnika za medicinske uređaje u kliničkoj primjeni te o novim ISO-ovim uputama za suradnički rad robova i čovjeka.

U novostima iz CEN-a donosimo vijesti o novoj europskoj normi za usluge osteopatije, a iz ETSI-ja o dvjema održanim radionicama: o inteligentnim transportnim sustavima i primjeni interneta stvari (IoT).

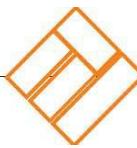
Preminuo je gospodin Vladimir Kurelec, istaknuti hrvatski stručnjak u području normizacije i dugogodišnji suradnik nekadašnjega Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo. Smrću V. Kurelca hrvatska je normizacijska zajedinica izgubila svojega istaknutog člana koji je cijeli životni vijek pridonosio njezinu razvoju i primjeni tehničkih norma. U rubrici Osobne obavijesti, možete pročitati in memoriam gospodinu Kurelcu.

Ugodno čitanje!

V. Jaram
pomoćnik glavnoga urednika

Sadržaj 2/2016

Proslov	2
Novosti iz HZN-a	
• Članovi HZN-a	4
Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija	
IEC	
• Upravo je prerađeno zajedničko nazivlje za upravljanje informacijskom sigurnošću	5
ISO	
• Objavljeno novo izdanje norme ISO 14021 o znakovima i izjavama o zaštiti okoliša	7
• Nove norme za veću sigurnost spojnika za medicinske uređaje u kliničkoj primjeni	9
• Roboti i ljudi surađuju uz pomoć novih ISO-ovih uputa	11
CEN i CENELEC	
• Nova europska norma za usluge osteopatije	13
ETSI	
• Održana 8. ETSI-jeva radionica o inteligentnim transportnim sustavima	15
• Održana ETSI-jeva radionica na temu primjene interneta stvari (IoT)	16
Osobne obavijesti	
• In memoriam Vladimir Kurelec	17

Naslovnica: *Novosti i priopćenja iz regionalnih i međunarodnih normizacijskih organizacija*

HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A294)

ISSN 1847-4217

Novosti iz HZN-a

Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih i pridruženih članova HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće donijelo odluku do kraja travnja 2016. godine.

Tablica *Članovi Hrvatskog zavoda za norme* identična je tablici objavljenoj u HZN e-glasilu br. 6/2015 i 1/2016 jer od kraja prosinca 2015. do kraja travnja 2016. godine nije bilo promjena.

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2015-06-18	2015-12-17
Članovi promatrači		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	10	8
Fizičke osobe	0	0
Ukupno promatračkih članova	10	8
Redoviti članovi		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	181	170
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove i slično	21	20
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore ili udruge	4	4
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva	10	7
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – škole	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – fakulteti	21	21
Fizičke osobe – pojedinci	28	27
Obrt – fizičke osobe	5	4
Tijela državne uprave	52	52
Ukupno redovnih članova	324	307
Ukupno članova HZN-a	334	315

Upravo je prerađeno zajedničko nazivlje za upravljanje informacijskom sigurnošću

Ženeva, Švicarska, 2016-02-23 – Sve informacije koje organizacija ima i obrađuje podložne su rizicima napada, pogrešaka i prirodnih katastrofa te drugim oblicima ranjivosti koji su svojstveni njihovoj primjeni. Stoga je informacijska sigurnost u jezgri aktivnosti organizacije. Informacije se smatraju dragocjenom „imovinom“ kojoj je potrebna odgovarajuća zaštita, primjerice od gubitka dostupnosti, povjerljivosti i cjelovitosti.

Niz norma za sustave upravljanja informacijskom sigurnošću (SUIS) omogućuje organizacijama da razviju i primijene izdržljiv okvir za upravljanje sigurnošću informacijske imovine, uključujući finansijske podatke, intelektualno vlasništvo, podatke o zaposlenicima i informacije koje su im povjerene kao kupcu ili trećoj strani.

Nedavno prerađena norma ISO/IEC 27000:2016, *Information technology – Security techniques – Information security management systems – Overview and vocabulary* (Informacijska tehnologija – Sigurnosne tehnike – Sustavi upravljanja informacijskom sigurnošću – Pregled i terminološki rječnik), daje sveobuhvatan uvid u sustave upravljanja informacijskom sigurnošću koji su obuhvaćeni nizom norma za SUIS te povezane nazive i definicije.

"Svaki zajednički jezik zahtjeva zajedničko nazivlje, a to osigurava norma ISO/IEC 27000," kaže prof. Edward Humphreys, voditelj Radne skupine 1 Pododbora (SC) 27 ISO/IEC-ova Zajedničkoga tehničkog odbora (JTC) 1, koja je izradila normu.

Da bi ispunila svoje ciljeve i ojačala svoju sukladnost sa zakonima i ugled, organizacija mora zaštititi svoju informacijsku imovinu definiranjem, održavanjem i podizanjem razine sigurnosti. Koordinirane aktivnosti potrebne za usmjeravanje i provedbu prikladnih mjera nadzora i ublažavanje neprihvatljivih rizika za sigurnost informacija spadaju u ono što je poznato kao upravljanje sigurnošću informacija.

U normi ISO/IEC 27000 daje se sustavan pregled niza norma za SUIS (ISO/IEC 27001) i prikazuje kako one podržavaju ispunjavanje zahtjeva sadržanih u normi ISO/IEC 27001, *Information technology – Security techniques – Information security management systems – Requirements* (Informacijska tehnologija – Sigurnosne tehnike – Sustavi upravljanja informacijskom sigurnošću – Zahtjevi), i u kakvom su međusobnom odnosu.

Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija

Elzbieta Andrukiewicz, urednica norme ISO/IEC 27000, objašnjava: "ISO/IEC 27000 daje vrlo kratak uvod u područje informacijske sigurnosti i sustave upravljanja informacijskom sigurnošću, opisujući kako primjenjivati, voditi, održavati i poboljšavati SUIS."

Normom se utvrđuju ključni čimbenici uspješne primjene i brojne koristi primjene niza norma za SUIS. Višedimenzionalnim pristupom daje se uvid u međusobnu povezanost norma u nizu ISO/IEC 27001, objašnjavajući njihova područja primjene, uloge, funkcije i međusobne odnose. Osim toga, ISO/IEC 27000 ujedinjuje bitno nazivlje koje se upotrebljava u normama niza ISO/IEC 27001.

Norma ISO/IEC 27000:2016 prerada je izdanja iz 2010. godine. Posuvremenjena je i proširena kako bi bila u skladu s prerađenim izdanjem norme ISO/IEC 27001 i drugim normama koje su trenutačno u postupku preispitivanja.

Normu ISO/IEC 27000:2016 izradio je Pododbor SC 27, *IT security techniques*, Zajedničkoga tehničkog odbora ISO/IEC JTC 1, *Information technology*, čije je tajništvo u DIN-u, njemačkom članu ISO-a. Dostupna je [ovdje](#).

(Izvor: <http://www.iec.ch/newslog/2016/nr0316.htm>, prijevod: Tatjana Majić)

Objavljeno novo izdanje norme ISO 14021 o znakovima i izjavama o zaštiti okoliša

“Učiniti svoj dio” za okoliš želja je mnogih potrošača koji brinu o tome kakav će biti utjecaj na okoliš proizvoda koje kupuju. Izjave o utjecaju na okoliš, simboli ili grafički prikazi, koji su sve češći na proizvodima i oznakama na ambalaži, učinili su neophodnim razvoj norma o znakovima zaštite okoliša koje uzimaju u obzir sve relevantne aspekte životnog ciklusa proizvoda.

U snalaženju među oznakama pomoći će nam upravo objavljeno novo izdanje norme ISO 14021, Environmental labels and declarations – Self-declared environmental claims (Type II environmental labelling). ISO 14021 bavi se svim tvrdnjama o utjecaju na okoliš koje tvrtke dragovoljno daju za svoje proizvode. Samodeklarirane tvrdnje o utjecaju na okoliš često se nalaze na proizvodima i/ili njihovoj ambalaži, ali nisu ograničene na njih, nego uključuju sve tvrdnje o utjecaju na okoliš bez obzira na koji su način izražene: oglašavanjem, na internetu ili u trgovinskim izvještajima.

Norma je ključni alat za proizvođače i tvrtke koje žele na najbolji način informirati o utjecaju njihovih proizvoda na okoliš. Norma daje popis općih zahtjeva koje je potrebno ispuniti pri primjeni norme, definira odabrane nazive koji se uobičajeno upotrebljavaju u tvrdnjama o utjecaju na okoliš, navodi uvjete za njihovu primjenu i opisuje opću metodologiju za ocjenjivanje i verifikaciju samodeklariranih tvrdnji o utjecaju na okoliš.

“ISO 14021:2016 izuzetno je važan dokument jer daje upute za svaku tvrtku koja želi izraziti tvrdnju o utjecaju na okoliš, a ne želi ili nema mogućnosti provesti ili financirati program za označavanje znakovima okoliša koji provodi treća strana ” objasnio je Jenny Hillard, stručnjak iz pododbora ISO/TC 207/SC 3, *Environmental labelling*, koji je sudjelovao u izradi norme. “Ovo se posebno odnosi na mala i srednja poduzeća u zemljama u razvoju, koja žele izvoziti svoju robu .”

ISO 14021 ne zahtijeva izražavanje tvrdnji o utjecaju na okoliš, nego govori o tome kako najbolje sastaviti izjavu, tako da je smislena i korisna za potrošača.

Cilj je ove međunarodne norme, koju su izradili stručnjaci uz sudjelovanje potrošačkih skupina i nevladinih organizacija za zaštitu okoliša, uskladiti uporabu samodeklariranih tvrdnja o utjecaju na okoliš sa sljedećim očekivanim koristima:

- precizne i provjerljive tvrdnje o utjecaju na okoliš koje ne dovode u zabludu
- veća sposobnost tržišnih sila da potaknu poboljšanja povezana sa zaštitom okoliša u proizvodnji, procesima i proizvodima

- prevencija ili svođenje neosnovanih tvrdnji o utjecaju na okoliš na najmanju moguću mjeru
- smanjivanje moguće zabune na tržištu
- olakšavanje međunarodne trgovine
- povećanje mogućnosti kupaca, potencijalnih kupaca i korisnika proizvoda da budu informirani prije odabira.

Norma ISO 14021:2016 zamjenjuje izdanje iz 1999. godine, izradio ju je tehnički odbor ISO/TC 207, *Environmental management*; pododbor SC 3 *Environmental labelling*, čije je tajništvo u australskom normizacijskom tijelu ([SA](#)). Može se naručiti u HZN-u ili putem [ISO Store](#).

(Izvor: http://www.iso.org/iso/home/news_index/news_archive/news.htm?refid=Ref2066, Sandrine Tranchard, 24. ožujak 2016. godine, prijevod: Jasna Okanović)

Nove norme za veću sigurnost spojnika za medicinske uređaje u kliničkoj primjeni

Cjevčice za hranjenje, kateteri i intravenski dripovi samo su neki od uređaja u medicini koji svakodnevno spašavaju živote. No, čak i najmanja greška u njihovim spojnicima može imati pogubne posljedice. Novim nizom ISO-ovih norma nastoji se ublažiti rizik.

Sustavi za prijenos hrane, tekućina, lijekova i plinova kao što je kisik važni su medicinski uređaji na koje se pacijenti i zdravstveni radnici svakodnevno oslanjaju. Da bi mogli prenijeti odgovarajući proizvod, za te je sustave nužan pravi odabir spojnika.

Nekada se za mnoge različite primjene upotrebljavala ista vrsta spojnika, ali nakon niza nesreća devedesetih godina, zdravstvena je zajednica predložila upotrebu različitih spojnika za različite primjene kako bi se smanjio rizik. Preporuku je zatim podržala Uprava SAD-a za hranu i lijekove (FDA). To znači da se za respiratorne sustave upotrebljava spojnik koji nije naprimjer spojnik za intravaskularne ili potkožne cjevčice.

Sada će se taj rizik dodatno smanjiti zahvaljujući novom nizu norma, od kojih je prva, koja se odnosi na neuroaksijalnu primjenu, upravo objavljena. Niz norma ISO 80369, *Small bore connectors for liquids and gases in healthcare applications* (Spojnici malog promjera za tekućine i plinove za primjenu u zdravstvu), na kojem ISO surađuje s Međunarodnim elektrotehničkim povjerenstvom (IEC), ima više dijelova, koji se odnose na konkretnе spojnice malog promjera.

Scott Colburn, voditelj radne skupine ISO/TC 210/JWG 4 koja izrađuje te norme i direktor normizacijskog programa Centra za uređaje i radiološko zdravlje (CDRH) FDA-e, odigrao je ključnu ulogu u izradi ovog niza norma, koji je odraz zabrinutosti zbog rizika medicinskih grešaka zbog neispravnog prijenosa i "krive rute".

"Svrha je ovog niza norma unaprijediti sigurnost prijenosa tekućina i plinova u medicinskoj primjeni. Temelji se na informacijama i nadahnut je brojnim međunarodnim i europskim normama u tom području, ali je prvi međunarodni niz ove vrste," rekao je Colburn.

"U 6. dijelu utvrđeni su zahtjevi za spojnice koji se upotrebljavaju u uređajima za neuroaksijalnu primjenu lijekova, infiltraciju rana, primjenu anestezije i ostale postupke regionalne anestezije te u praćenju ili uklanjanju cerebrospinalne tekućine u svrhu liječenja ili dijagnostike. Primjenom norme smanjit će se rizik primjene krivog proizvoda, čime se mogu spasiti životi."

Ostali, već objavljeni dijelovi niza uključuju 1. dio, *General requirements* (Opći zahtjevi), u kojem su utvrđeni zahtjevi za projektiranje i dimenzije spojnika malog promjera, i 20. dio, *Common test methods* (Opće metode ispitivanja), kojim se utvrđuju metode ispitivanja za njihove izvedbene značajke. Ostale su norme niza ISO 80369 u izradi sljedeće:

Part 2: *Connectors for breathing systems and driving gases applications* (2. dio: Spojnici za respiratorne sustave i pogonske plinove)

Part 3: *Connectors for enteral applications* (3. dio: Spojnici za enteralnu primjenu)

Part 7: *Connectors for intravascular or hypodermic applications* (7. dio: Spojnici za intravaskularnu i potkožnu primjenu)

Norma ISO 80369-6 može se nabaviti kod nacionalnog člana ISO-a ili putem ISO-ove mrežne trgovine [ISO Store](#).

(Izvor: http://www.iso.org/iso/home/news_index/news_archive/news.htm?refid=Ref2059, Clare Naden, 21. ožujak 2016. godine, prijevod: Tatjana Majić)

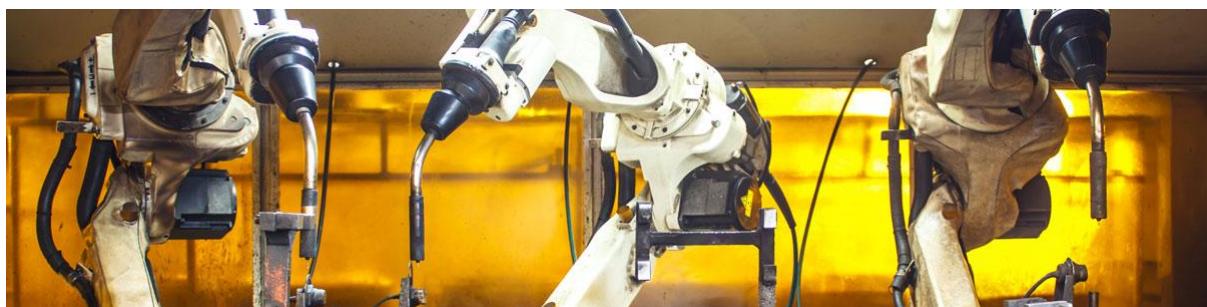

Roboti i ljudi surađuju uz pomoć novih ISO-ovih uputa

Interakcija između ljudi i robota u industrijskim primjenama sada je moguća zahvaljujući novom ISO-ovom tehničkom izvještaju za sigurnost sustava suradničkih roboata, [ISO/TS 15066](#).

Suradnička robotika znači da automatizirani robotski sustavi dijele radni prostor s ljudima. Stoga se odnose na sustav ili primjenu, a ne na određenu vrstu ili marku roboata. Industrijski roboati, za razliku od robotskih sustava, ne uključuju mehanički uređaj na završetku robotske ruke koji je u interakciji s okruženjem, "end effector".

Industrijski roboati najčešće su odvojeni od ljudi kako bi se sprječile ozljede. Međutim, zahvaljujući novim tehnološkim dostignućima, sve je veća mogućnost da se na bezopasan način snaga i preciznost roboata približi kreativnoj i umnoj sposobnosti ljudi. To bi dovelo do iznimnog povećanja produktivnosti.

Roberta Nelson Shea, voditeljica ISO-ove Radne skupine za sigurnost industrijskih roboata (ISO/TC 299/WG 3), objašnjava: "Dok smo radili na normama za sigurnost industrijskih roboata (ISO 10218-1 i ISO 10218-2), došlo je do filozofske rasprave. Ako se primjenom ne može ozlijediti čovjek, zašto ne bismo dopustili kontakt? To je dovelo do toga da se u normi ISO 10218 govori o četiri tehnike suradničkog rada. Rad na tehničkoj specifikaciji ISO/TS 15066 počeo je s idejom da, ako postoji mogućnost slučajnog kontakta između čovjeka i stroja, on ne smije dovesti do boli ili ozljede."

"Činjenica je da," objašnjava Carole Franklin, tajnica Radne skupine ISO/TC 299/WG 3, "kada roboati rade uz ljude, moramo jako paziti da primjena ne dovede ljudi u opasnost. Dosad su dobavljači robotskih sustava i oni koji se bave njihovom integracijom imali tek općenite informacije o zahtjevima za suradničke sustave. ISO/TS 15066 unosi korjenite promjene u tu djelatnost. Daje konkretne upute o sigurnosti koje su potrebne za procjenu i kontrolu rizika, utemeljene na podacima."

Nova tehnička specifikacija otvara brojne prilike za ovu industrijsku djelatnost. Osigurat će samopouzdanje i vođenje ne samo proizvođačima robotskih sustava nego i korisnicima, potičući ulaganja, razvoj i primjenu tehnologije.

Kako funkcioniра

U suradničkoj robotici ljudi i robotska oprema mogu dijeliti dio prostora u kojem obavljaju poslove. ISO/TS 15066 daje upute za projektiranje i primjenu suradničkog radnog prostora u kojem su rizici za ljudi smanjeni.

Utvrđuje sljedeće:

- definicije
- važne značajke sustava nadzora nad sigurnošću
- čimbenike koje treba uzeti u obzir pri projektiranju suradničkih robotskih sustava
- ugrađene sigurnosne sustave i njihovu djelotvornu upotrebu
- upute za primjenu sljedećih suradničkih tehnologija: zaustavljanje kad je čovjek u suradničkom prostoru (*safety-rated monitored stop*); ručno upravljanje (*hand guiding*); nadzor nad brzinom i udaljenošću (*speed and separation monitoring*); ograničavanje snage i brzine (*power and force limiting*).

To je, naravno, tek prvi korak za djelatnost koja je još u razvoju. ISO/TS 15066 osigurava temelj za rad u ovom području jer očekujemo da ćemo još mnogo toga naučiti kroz primjenu i razvoj tehnologije. Zahvaljujući tehničkoj specifikaciji ISO/TS 15066, tradicionalni štitnici i zaštitni uređaji koji su osiguravali razdvojenost ljudi i robotskih sustava možda više neće biti potrebni za neke primjene tehnologije ograničavanja snage i brzine u skladu s normama ISO 10218-1 i ISO 10218-2. Tehnička specifikacija uključuje podatke iz studije o pravovima boli različitih dijelova ljudskog tijela. Te se informacije mogu upotrijebiti u razvoju i primjeni robotske tehnologije ograničavanja snage i brzine.

Tehnologija nadzora nad brzinom i udaljenošću drugi je način da se olakša suradnja između čovjeka i robotskog sustava. U takvim sustavima održava se minimalna sigurnosna udaljenost između robotskog sustava i osobe kako bi se izbjegao kontakt. Zamislite robotski sustav koji je integriran sa zaštitnim uređajem koji osjeća čovjeka. Robotski sustav tada se odmiče ili „pleše“ s čovjekom. Ako čovjek zakorači prema naprijed, robotski sustav radi korak unatrag. Tehnička specifikacija nudi podrobne upute o maksimalnim dopuštenim brzinama i minimalnim sigurnosnim udaljenostima. Može nadahnuti napredak tehnologije zaštitnih uređaja i razvoj materijala pomoću kojih će fizički kontakt postati mekši, boljih senzora i uređaja za nadzor nad pokretima te drugih inovacija.

Čak i kad se robotski sustav ne kreće, čovjek teoretski može zakoračiti u njega, kao da se zaletio u zid. Radna skupina dotaknula je i tu mogućnost, uključivši zahtjev da se u čitavom sustavu i povezanoj opremi oštiri bridovi i izbočine svedu na minimum, tako da čovjek, ako slučajno udari o robota, ne prođe gore nego kao da je udario o zid.

ISO ima [novi odbor](#) koji se bavi robotikom (ISO/TC 299).

ISO/TS 15066:2016, *Robots and robotic devices – Collaborative robots* (Roboti i robotski uređaji – Suradnički roboti), može se nabaviti kod [nacionalnog člana ISO-a](#) ili putem ISO-ove mrežne trgovine [ISO Store](#).

(Izvor: http://www.iso.org/iso/home/news_index/news_archive/news.htm?refid=Ref2057, Maria Lazarte, 8. ožujak 2016. godine, prijevod: Tatjana Majić)

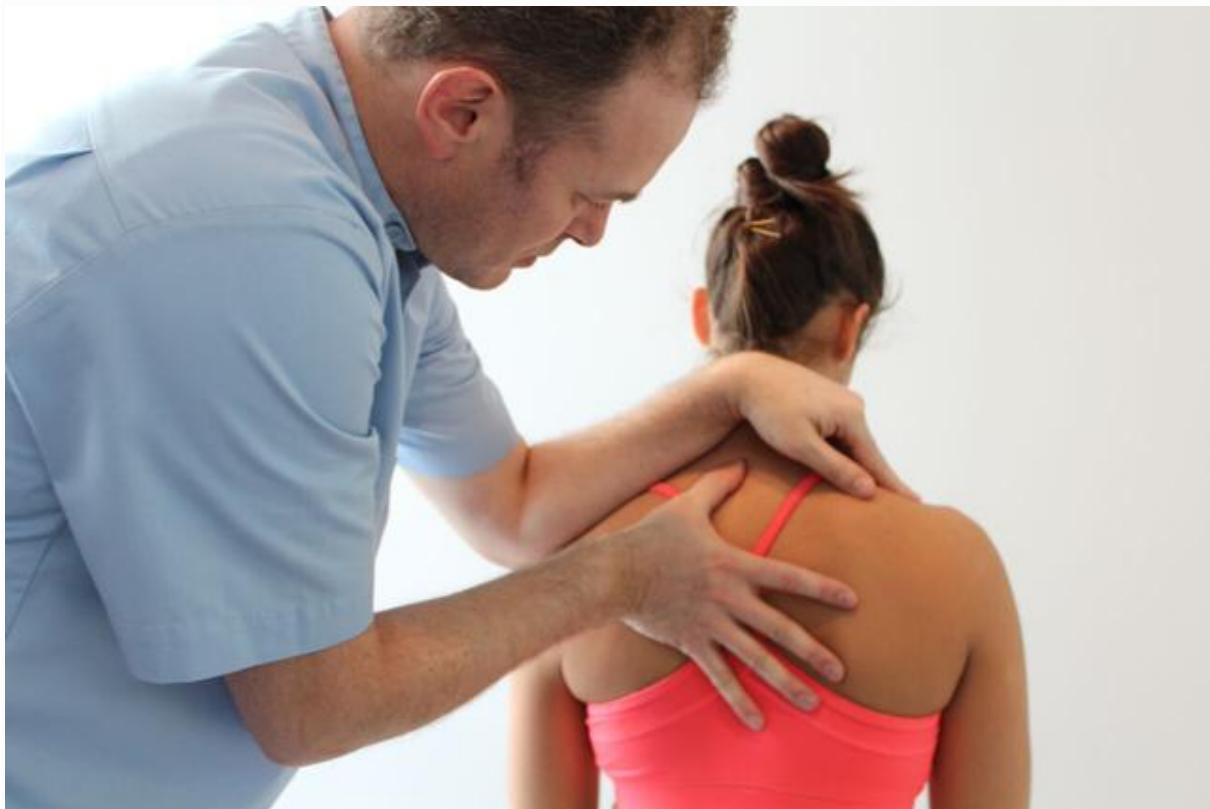

Nova europska norma za usluge osteopatije

CEN je usvojio i objavio europsku normu za zdravstvene usluge osteopatije, koja je izrađena u partnerstvu s Europskim savezom osteopata (EFO) i Forumom za regulativu osteopatije u Europi (FORE). Nova norma postavlja mjerilo za kliničku praksu visoke kvalitete, usavršavanje, sigurnost i etiku.

Europsku normu za zdravstvene usluge osteopatije (Osteopathic Healthcare Provision) ([EN 16686](#)) izradio je CEN-ov projektni odbor za usluge osteopata 'Services for Osteopaths' ([CEN/TC 414](#)), čiji su članovi bili zdravstveni radnici iz više od 10 europskih zemalja. CEN je uspostavio Projektni odbor 2011. godine u partnerstvu s Europskim savezom osteopata (EFO) i Forumom za regulativu osteopatije u Europi (FORE). Tajništvo je vodio austrijski član CEN-a (Austrian Standards).

Normom EN 16686 utvrđuju se zahtjevi i preporuke za usluge, objekte i opremu, obrazovanje i etički okvir u području osteopatije. Uz ispravnu primjenu, nova će europska norma pomoći osteopatima da pacijentima osiguraju sigurno okruženje i visokokvalitetno liječenje. CEN je normu stavio na raspolaganje u srpnju 2015., a od tada su je objavili [CEN-ovi nacionalni članovi](#) u 33 europske zemlje.

Profesionalni osteopat liječi pacijenta [© Norsk Osteopat Forbund]

Osteopatija je zdravstvena disciplina koja se temelji na kontaktnom liječenju i u središte stavlja pacijenta te naglašava odnos između strukture i funkcije tijela, potiče urođenu sposobnost tijela da

samo sebe izlječi i podržava pristup pacijentu kao jedinstvenoj cjelini u svim aspektima zdravlja i zdravog razvoja, u načelu kroz primjenu manualnih zahvata. Osteopatija je zasebna zdravstvena profesija, koja se prakticira širom Europe.

Nova europska norma trebala bi pridonijeti podizanju svijesti i širenju znanja o osteopatskoj praksi širom Europe, donoseći prednosti osteopatima i njihovim pacijentima. Očekuje se da će norma EN 16686 biti posebno dragocjena u zemljama gdje nema posebnih propisa o zdravstvenim uslugama osteopatije.

Jonathan Bailey-Teyletche, predsjednik EFO-a i tehničkog odbora CEN/TC 414, kaže: "Europska norma za zdravstvene usluge osteopatije osigurava mjerilo za razinu usavršavanja koju mora imati osteopat i za kvalitetu usluge koja se mora pružati osteopatskim pacijentima u cijeloj Europi. Norma zahtijeva od osteopata da završe odgovarajuće obrazovanje i da se trajno usavršavaju. Utvrđuje i da osteopati u pristupu liječenju pacijenata i obradi slučajeva moraju primjenjivati stroga znanstvena načela i praksu utemeljenu na dokazima i činjenicama."

Za više informacije o CEN-ovim aktivnostima povezanim s uslugama, posjetite: <http://www.cen.eu/go/services>

(Izvor: <http://www.cen.eu/news/brief-news/Pages/News-2016-008.aspx>, prijevod: T. Majić)

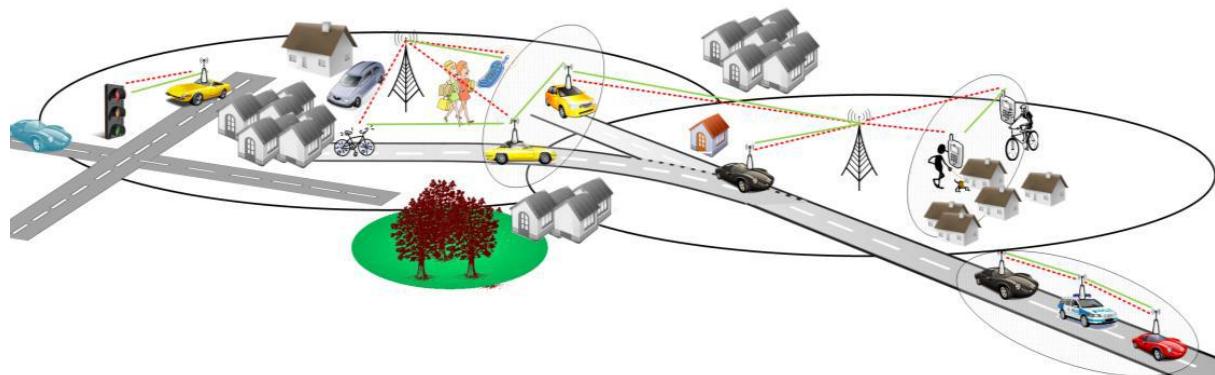

Održana 8. ETSI-jeva radionica o intelligentnim transportnim sustavima

U Sophia Antipolisu, sjedištu ETSI-ja održana je od 8. do 10. ožujka 2016. godine 8. radionica o intelligentnim transportnim sustavima.

Europska komisija (EC DG MOVE) je krajem 2014. godine pokrenula inicijativu za stvaranjem zajedničke platforme za primjenu kooperativnog intelligentnog transportnog sustava (C-ITS) koja će okupiti sve zainteresirane dionike. Sredinom 2016. godine očekuje se da Europska komisija objavi svoj "Osnovni plan" za primjenu C-ITS sustava u Europi, gdje se sve veća pozornost poklanja razvoju automatskog upravljanja vozilima.

Ciljevi su radionice osigurati:

- pregled trenutačnih aktivnosti u području C-ITS sustava u Europi, ali i na globalnoj razini
- uvid u neke od izazova koje donose normirane tehnologije kao što su regulatorna pitanja, tehnički problemi ili pitanja ispitivanja
- pregled hibridnih rješenja uključujući bežičnu tehnologiju zajedno s C-ITS komunikacijskom tehnologijom kratkoga dometa
- uvid u razvoj C-ITS servisa prema sve većem stupnju automatizacije, uključujući regulatorne izazove te potrebu za normizacijom.

Prezentacije s radionice dostupne su na sljedećoj poveznici:

https://docbox.etsi.org/Workshop/2016/201603_ITS_WORKSHOP/

B.Burazer

Održana ETSI-jeva radionica na temu primjene interneta stvari (IoT)

Od 21. do 22. ožujka 2016. održana je u ETSI-ju radionica na temu primjene "interneta stvari" (IoT – Internet of Things) u kući. Na radionici su se analizirala najnovija dostignuća u području "pametna kuća" s posebnim osvrtom na poslovne modele, različita tehnološka rješenja, regulatorna i zakonska pitanja. Najnovije stanje i trendovi u području normizacije kao i izazovi koji prate realizaciju vrlo velikih projekata (LSP – Large Scale Projects) također su bili u središtu pozornosti.

Analizirane su određene prednosti i izazovi koji se odnose na integraciju, interoperabilnost te regulatorna pitanja. Napravljen je pregled aktualnih normizacijskih aktivnosti koje se odnose na normizaciju "pametne kuće" u Europi, ali i na globalnoj razini. Posebna je pozornost dana glavnim izazovima s kojima će se suočiti veliki projekti povezani s "pametnim življnjem". Predstavljeni su i prvi zahtjevi specijalnog ETSI-jevog odbora koji je analizirao ukupno stanje "interneta stvari" te je utvrdio gdje postoje značajni nedostaci u području normizacije.

Prezentacije s radionice dostupne su na sljedećoj poveznici:

https://docbox.etsi.org/Workshop/2016/20160322_IOT_SMART_HOME_WS

B.Burazer

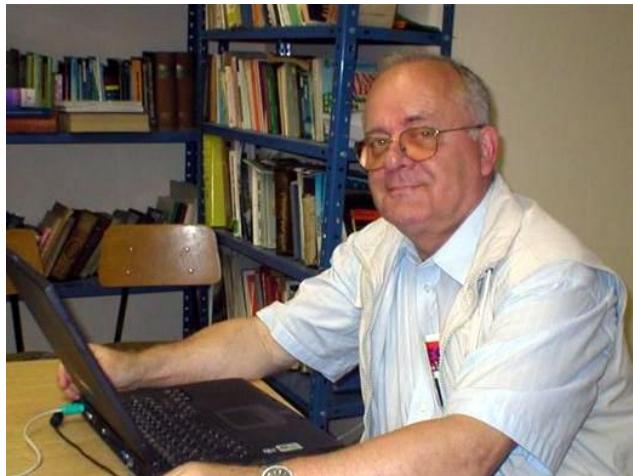

In memoriam

Vladimir Kurelec (1933. – 2016.)

Dana 15. ožujka 2016. preminuo je mr. Vladimir Kurelec, dipl. ing., istaknuti hrvatski stručnjak u području normizacije i dugogodišnji suradnik nekadašnjeg Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo.

Pokojni V. Kurelec rođen je 7. siječnja 1933. godine u Štipu (Makedonija) gdje je u to vrijeme u službi bio otac pok. V. Kurelca. Osnovnu i srednju školu pohađao je u Zagrebu. Godine 1960. diplomirao je na Fakultetu strojarstva i brodogradnje (FSB-u) u Zagrebu. Od 1960. godine radio je u Elektrotehničkom institutu Rade Končar. Godine 1966. obranio je magistarski rad iz područja mehanizacije i automatizacije sastavljanja malih elektromotora.

Vladimir Kurelec

Cijeli svoj radni vijek pok. V. Kurelec bio je aktivno uključen u normizacijski rad kako na internoj normizaciji u matičnoj tvrtki Rade Končar tako i u aktivnostima tadašnjega Saveznog zavoda za standardizaciju (SZS). Bio je utemeljitelj Društva za unaprjeđenje standardizacije Hrvatske (DUSH), Saveznog društva za unaprjeđenje standardizacije (SADUS kasnije JUSK/STD) i Hrvatskog društva za normizaciju (HDN). Od 1987. do 1990. godine bio je predsjednik JUSK/STD-a, a od 1992. do 1996. godine predsjednik HDN-a. Od 1978. do 1982. godine bio je na dužnosti potpredsjednika Međunarodne federacije za primjenu norma (International Federation for the Application of Standards, IFAN).

Pok. V. Kurelec aktivno je djelovao na podizanju svijesti o važnosti normizacije i promicanju primjene norma u industriji te uključivanju normizacije u visokoškolske nastavne programe. Organizirao je više nacionalnih savjetovanja iz područja normizacije, a na Višoj tehničkoj školi Rade Končar držao je predavanja iz predmeta normizacija (1971.-1988.). Sudjelovao je, također, kao jedan od autora u pisanju priručnika iz područja normizacije, *Osnovi standardizacije i Osnovi interne standardizacije* koje su zajednički izdali JUSK/STD i tadašnji Savezni zavod za standardizaciju.

Od 1983. do 1990. godine bio je tajnik Jugoslavenskog elektrotehničkog komiteta (JEK-a), član Savjeta za standardizaciju SZS-a i Komisije za koordinaciju elektrotehničke standardizacije pri SZS-u. Od 1975. do 1987. godine bio je predsjednik Komisije za normizaciju i kvalitetu pri Privrednoj komorci Hrvatske. Od 1987. do 1991. godine bio je predsjednik Komisije za norme za uvjete okoliša (niz norma IEC 60721) u SZS-u.

U području normizacije djelovao je od imenovanja za upravitelja središnjeg Zavoda za normizaciju u koncernu Končar, čiji je rad bio usmjeren na razvoj interne normizacije, uspostavljanje sustava kvalitete te koordinaciju suradnje i zastupanje interesa koncerna Končar u nacionalnim i

Osobne obavijesti

Vladimir Kurelec i Snježana Zima, bivša v.d. ravnateljica HZN-a

međunarodnim normizacijskim organizacijama (JEK, SZS, ISO i IEC) te drugim organizacijama koje su se bavile primjenom norma (JUSK/STD, IFAN, HGK i dr.). Od 1991. godine kao upravitelj središnjeg Ureda za normizaciju i kvalitetu u koncernu Končar, bio je koordinator projekta uvođenja sustava kvalitete prema normi ISO 9001. Godine 2001. izabran za konzultanta EU-a pri IBF International Consulting (Belgija) za pružanje pomoći zemljama u tranziciji u području normizacije.

Objavio je više od 50 stručnih radova u časopisima, zbornicima, priručnicima i leksikonima. Autor je većega broja popularno obavijesnih priloga u stručnim glasilima s posebnim naglaskom na prilagodbu europskoj normizaciji, a sudjelovao je unizu normizacijskih projekata, izradbi studija, nacrta norma, smjernica i sl. Sudjelovao je na Forumu povodom obilježavanja 75. obljetnice DIN-a (1992.) s pozvanim predavanjem *Normen für das ganze Europa – Erwartungen aus der Sicht zentral- und osteuropäischen Staaten* (hrv. *Norme za cijelu Europu – Očekivanja s gledišta država Srednje i Istočne Europe*). Bio je glavni urednik JEK biltena (do 1990.), glasila Končar normizacija i kakvoća (1973.-1998.) te urednik poglavlja *Normizacija i inovacije* u časopisu Strojarstvo (do 2000.). Od osnutka Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo, aktivno je sudjelovao kao prestavnik Končara u normizacijskim djelatnostima DZNM-a, a od 1997. do 2004. bio je i pomoćnik glavnoga urednika službenog Glasila DZNM-a koje je i koncepciski osmislio.

Pokojni g. Kurelec autor je priloga o normizaciji (standardizaciji) u *Tehničkoj enciklopediji Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža* (1992.), *Inženjerskome priručniku IP1, Temeljna inženjerska znanja* (Školska knjiga, Zagreb 1996.) i *Tehničkome priručniku tvrtke Končar* (1992.). Kao istaknuti normizacijski stručnjak bio je i član povjerenstva (1991./1992.) u Ministarstvu znanosti i tehnologije čija je zadaća bilo definiranje i uspostavljanje nacionalne tehničke infrastrukture (normizacije, mjeriteljstva, certifikacije) te je sudjelovao i u izradbi prvoga nacrta Zakona o normizaciji (1992.).

Osobne obavijesti

Za postignute rezultate u području normizacije pok. V. Kurelec dobio je niz povelja, zahvalnica, priznanja, nagrada i odličja, državnih, koncerna Končar, Elektrotehničkog instituta Končar, Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije (SITJ), Saveza inženjera i tehničara Hrvatske (SITH), Saveznog zavoda za standardizaciju (SZS), Jugoslavenskog elektrotehničkog komiteta (Nacionalnog komiteta IEC-a), DIN Deutsches Institut für Normung, Slovenskog instituta za standardizaciju (SIST) i dr. U mirovinu je otišao 1998. godine.

Pok. V. Kurelec potječe iz ugledne hrvatske plemičke i časničke obitelji podrijetlom iz Ogulina. Plemićki naslov s pravom nasljedstva pretku pok. V. Kurelca, Ivanu Kurelcu, dodijelio je 15. lipnja 1870. godine car i kralj Franjo Josip I. Pok. V. Kurelec bio je član i jedan od osnivača Hrvatskoga plemićkog zbora.

Smrću V. Kurelca hrvatska je normizacijska zajedinica izgubila svojega istaknutog člana koji je cijeli životni vijek pridonosio razvoju normizacije i primjeni tehničkih norma.

M. Vuković